

Peru set lidt fra oven. Her er det byen Cuzco i Andesbjergene (øverst), udsigt over inka-ruinerne Machu Picchu fra bjergtoppen Waynepicchu (nederst til venstre) og et luftskud af én af Amazonas mange bifloder.

REJSEBREV FRA AMAZONAS

Forskningschef Hans Gregersen har været i Peru for at hjælpe med at etablere en sundhedsteknikeruddannelse, der forener vestlig medicin med de indfødtes naturmedicin.

Af forskningschef Hans Gregersen, Afdelingen for Universitetshospitalsanligger. Fotos: privat.

Jeg har den fornøjelse at være bestyrelsesmedlem i Karen Elise Jensens Fond, der støtter en række sundhedsrelaterede formål. Blandt andet har fonden i 15 år støttet sundhedsprojekter i Peru til fordel for indfødte indianere i Amazonas – i tæt samarbejde med Nordeco, der er en NGO med erfaring i ulandsprojekter.

Hovedprojektet var at etablere en interkulturel sundhedsteknikeruddannelse for indianerstammerne omkring byen Atalaya i peruansk Amazonas. Indianerne har en høj dødelighed, hvilket blandt andre ting skyldes de vanskelige levevilkår på og omkring Amazonas og giftige slanger og edderkopper.

Deres adgang til behandling har overvejende været gennem de lokale shamaner og urtemedicin. Den interkulturelle sundhedsteknikeruddannelse kombinerer den indfødte medicin med vestlig medicin, da den vestlige medicin ikke har kulturel accept blandt befolkningen, og tilgængeligheden af antibiotika og hjertemedicin er ringe i junglen.

Kronet som æresdoktor

En af årsagerne til projektets fleksibilitet har været de årlige tilsynsrejser. Muligheden for at supervisere og evaluere og ændre til en bedre praksis har kun været til stede, fordi der været kontinuitet og opfølgning under rejserne.

Der har i de 15 år især været to gennemgribende personer tilknyttet projekterne:

Dorte Mette Jensen, der er datter af fondens stifter Karen Elise Jensen, og Jim Thuesen, tidligere overlæge ved Lungemedicinsk Afdeling på Aalborg Sygehus. Begge har nået en særlig status hos de indfødte – Jim Thuesen blev kronet som æresdoktor under de seneste festligheder for de uddannede sundhedsteknikere.

Årets rejse, der samtidig var den sidste, fandt sted i april 2008. Det var anden gang, jeg deltog i en besigtigelsesrejse på Peru-projektet.

Første rejse var en enestående oplevelse og gav en fantastisk indsigt i indianernes levevis og projektets betydning for indianerne. Denne sidste tilsynsrejse markerede fondens overdragelse til organisationen Terra Nueva fra Spanien, der vil videreføre arbejdet i Atalaya og bygge nye sundhedsuddannelser op efter samme model andre steder i Peru.

Trappen tog pusten

Da det ikke er enhver, der får mulighed for at komme ud i de fjerneste kroge af junglen, havde jeg tilbudt min kone Lene at tage med. Og da flyrejsen fra Danmark over Amsterdam til Lima er lang, valgte vi først at slappe af nogle dage i bjergene og se nogle af de store attraktioner, som Peru byder på.

Morgenen efter ankomsten til Lima fløj vi videre til Cuzco, der ligger i 3500 meters højde i Andesbjergene. Cuzco er smukt beliggende, og vejret var perfekt, dog skulle man lige vænne sig til højden – man blev lige så forpustet af at tage trapperne to etager som at løbe 1 km i hurtigt tempo i Danmark! Vi brugte tre dage omkring Cuzco, bl.a. til at se Den Hellige Dal, inka-byen Machu Picchu og bestige bjergtoppen Waynecichu.

Landede i junglen

Efter afstikkeren i bjergene mødte vi de andre deltagere i lufthavnen (Dorte, Jim, Ole Sylvester Jørgensen fra Bispebjerg Hospital og Thomas Skielboe fra Nordeco) og fløj

OM KAREN ELISE JENSENS FOND

Fonden støtter sundhedsvidenskabelig forskning, primært ved Aarhus Universitet og Aalborg Sygehus, og har en præference for forskning i hæmatologi. Herudover støtter fonden projektarbejde i Peru og Grønland.

Aalborg Sygehus har inden for de sidste år årligt fået bevillinger på 2-4 mio. kr. til sundhedsvidenskabelige forskningsprojekter. I 2008 blev der givet til følgende ansatte og projekter:

- Forskningslektor ph.d. Liao Donghua 300.000 kr. til projekt om spiserørets funktion hos patienter med systemisk sklerose.
- Professor, dr.med. Peter Laurberg 1.332.070 kr. til indkøb af ultralydsapparat til forskning i tumorer i skjoldbruskkirtlen.
- Professor, dr.med. Ole Thorlacius-Ussing 500.000 kr. til projekt om venøs tromboembolisme hos kræftpatienter.
- Læge Jens Georg Hansen 200.000 kr. til projekt, der skal afdække antallet af personer med kronisk obstruktiv lungesygdom.
- Afdelingsbioanalytiker, ph.d. Rudi Steffensen 200.000 kr. til et projekt om genetiske markører i immunsystemet ved lymfekræft.
- Seniorforsker Søren Naaby Hansen 1.200.000 kr. til forskning i immunologisk udredning af kræftpatienter.

Fra top mod bund: Velkomst i Atalaya, ceremonien for de nyuddannede sundhedsteknikere, festklædte indianere, anakonda fanget i sum-pene langs Amazonas og forskningschefen i en rolig stund i en indianerlandsby (hvem sagde Indiana Jones?).

straks videre til Pucalpa, en middelstor by i junglen langs Amazonas-floden. Nu var den tynde luft i bjergene erstattet af junglens varme og høje luftfugtighed.

På hotellet holdt vi status over projektet og gennemgik de kommende ceremonier for de nyuddannede sundhedsteknikere, inden vi næste morgen tog et lejet nipersone fly til Atalaya.

Byen ligger langt oppe ad Amazonas, hvor de to floder Rio Urubamba og Rio Tampa fletter sammen til den imponerende Rio Ucayali. Lufthavnen er stort set ikke andet end en kort bane, hvor junglens træer er fjernet, og en lille ankomsthale, hvor vi blev mødt af de studerende og deres lærere.

Euforiserende lianmost

Herefter gik der nogle dage med planlægningsmøder og besøg hos de indfødtes organisation OIRA og den indianske paraplyorganisation i Amazonas AIDASEP. Perus Undervisningsministerium og Sundhedsministerium var også med.

De sidste to dage gik med ceremonier for de nyuddannede sundhedsteknikere i Atalaya og i Aerija, hvor de indfødtes "medicinhave" ligger. De studerendes familier var blevet

specielt indbudt. Mange af de tilrejsende fra junglen var utilpasse, da de aldrig tidligere havde været i storbyen – Atalaya har ca. 2000 indbyggere og har for nylig fået sit første lyskryds! – men stoltheden var stor, da der blev overrakt diplomer...

Sidste aften deltog vi i en spirituel ceremoni, hvor shamaner og indbudte kunne indtage ayahuasca, en stærkt euforiserende drik fra lianer. De fleste afholdt sig dog herfra, ligesom "nationaldrikken" i junglen, "masato", heller ikke er for sarte danske maver. Den består af majs eller yucca, som mange steder bliver tygget af landsbyens kvinder og spyttet ned i en beholder, hvor det gærer i 3-4 uger inden indtagelsen.

Film om projektet

Projektet er en ubetinget succes og bliver nu kopieret i andre dele af Peru og Sydamerika. Det lange projektføreløb har givet et erfaringsgrundlag og en konsolidering af resultater, der betinger kvalitet og bæredygtighed for en fortsat indfødt sundhedsuddannelse i peruansk Amazonas. Alle de nyuddannede sundhedsteknikere har fået job ved en sundhedspost eller et lokalt hospital. Der er nu fremstillet en film om projektet, der dokumenterer fondens store engagement i Peru.

FONDSBESTYRELSER KAN OGSÅ BRUGE DIN VIDEN

Bestyrelsesarbejde har en række fordele. Man er selvfølgelig valgt ind på baggrund af sine faglige kompetencer og for at yde et arbejde for bestyrelsen, men selv får man indflydelse på bevillinger og projekter, adgang til information, faglig viden, og ikke mindst et spændende netværk.

Det gavner den institution, man er ansat hos, og jeg kan klart anbefale ansatte på Aalborg Sygehus at deltage i bestyrelser for erhvervsdrivende og ikke-erhvervsdrivende fonde, private virksomheder, og faglige selskaber.

Der findes forskellige typer bestyrelser for private virksomheder og for fonde. Jeg har

haft den ære at være blevet valgt til adskillige af dem. Inden for fondsverdenen drejer det sig om flere fonde, heriblandt altså Karen Elise Jensens Fond, der dels har givet indflydelse på bevilling af store beløb til sundhedsvidenskabelig forskning, dels deltagelse i en række spændende sundhedsrelaterede projekter i Grønland og Sydamerika.

For private virksomheder har det blandt andet drejet sig om den nordjyske komet Gatehouse A/S, hvor jeg udtrådte af bestyrelsen sidste år. Jeg var med i 10 år, heraf de fire år som bestyrelsesformand i en periode, hvor firmaet voksede fra fem til ca. 70 medarbejdere.